

Asiantuntijaverkoston näkemyksiä mielenterveystyöstä Länsi-Helsingin alueella

Lasse Repo

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Asiantuntijaverkoston näkemyksiä mielenterveystyöstä Länsi-Helsingin alueella

Lasse Repo
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2021

Lasse Repo

Asiantuntijaverkoston näkemyksiä mielenterveystyöstä Länsi-Helsingin alueella

Vuosi 2021 Sivumäärä 42

Tässä tutkimuspohjaisessa opinnäytetyössä oli tarkoituksena selvittää yhteistyössä Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa miten Länsi-Helsingin alueella toimivat, mielenterveyttä edistävät tahot kokevat alueellisen, toimijoiden välisen yhteistyön toimineen tähän asti, ja miten he kehittäisivät yhteistyötä tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tavoitteina olivat parantaa Tukiyhdistys Majakka ry: n ja heidän keskeisten yhteistyökumppaneiden välistä yhteistyötä Länsi-Helsingin alueella, sekä tuottaa tietoa Länsi-Helsingin alueellisen mielenterveystyön tilasta ja mahdollisista tulevaisuudennäkymistä. Tavoitteita lähestyttiin kahden tutkimuskysymyksen kautta: Millainen on mielenterveystyön asiantuntijaverkoston näkemyksen mukaan toimijoiden välisen yhteistyön nykytila Länsi-Helsingin alueella tällä hetkellä? Miten Länsi-Helsingin alueen mielenterveystyön asiantuntijoiden mielestä toimijoiden välistä yhteistyötä voisi kehittää tulevaisuudessa?

Työn tutkimusosuus toteutettiin hyödyntämällä teemahaastatteluja, joihin osallistui edustaja kaupungin puolelta, järjestöpuolelta ja seurakunnasta. Tämä sen takia, että edellä mainitut tahot olivat alueen näkyvimmit toimijat puhuttaessa mielenterveystyöstä ja mielenterveyttä edistävästä toiminnasta. Teemahaastatteluista kerätty materiaali analysoitiin hyödyntämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Tuloksia tarkasteltiin analyysin avulla muodostettujen teemojen kautta ja näiden teemojen läpi pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tuloksissa korostui yhteistyön merkityksen tärkeys osana mielenterveystyötä, sekä se tarve mikä Läntisen-Helsingin alueella on löytävälle mielenterveystyölle. Yhteistyön koettiin olleen tähän asti liian satunnaista ja vallitseva koronatilanne sekä sen mukanaan tuomat muutokset toimintaan heijastui vastauksissa selvästi. Kehittämiskohteita yhteistyön saralta löytyi useita. Pääkohtina nousivat esiin rahan ja resursseihin liittyvät tekijät, mutta myös yhteistyön tiivistämistä käytännön tasolla painotettiin ja oman sekä toisten tekemän työn näkyvämmäksi tekemistä korostettiin. Toiveissa oli saada aikaan tiiviimpää käytännön tasolla tapahtuvaa yhteistyötä.

Tulosten perusteella pystyttiin nostamaan esiin ne osa-alueet, mihin Läntisen-Helsingin alueen toimijoiden kannattaa tulevaisuudessa kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Asiasanat: Etsivä työ, Palveluohjaus, Mielenterveystyö

Lasse Repo

Mental health work in the Western Helsinki area - Experts' Views

Year

2021

Pages

42

The purpose of this research-based thesis was to chart in cooperation with Majakka association how different actors in mental health field operating in western Helsinki area feel about the current state of cooperation and how they would develop it in the future.

The aim for this thesis was to improve cooperation between Majakka association and their key partners in the western major district of Helsinki and also produce information about the future scenarios regarding the cooperation on this area. To reach these targets, two study questions were created: How are mental health experts in the area experiencing cooperation at the moment? and how would these experts develop this cooperation in the future?

The empirical part of the thesis was implemented by using qualitative thematic interviews. In these interviews' responses were received from four interviewees in total. Two of them were representing City of Helsinki, one Majakka association and one the local church. These actors were selected for the interviews, because in western Helsinki area, local mental health network consists of these actors. The material received from the interviews was analyzed by using inductive content analysis.

The results were examined through specific themes which were formed through content analysis. These themes helped to get answers to the study questions. The results highlighted the importance of cooperation as part of mental health work and also the need of outreach work in western major district of Helsinki. Cooperation between different actors had been too random and respondents experienced that covid-19 pandemic had had impact on this matter. About developing cooperation, respondents hoped to receive more resources for their operations in the future. They also wished to be able to do closer cooperation in the future and possibly make their own work more visible for others.

According to the results it was possible to highlight those areas where more attention is needed in the future.

Keywords: Outreach work, Case management, Mental health work

Sisällys

1	Johdanto	9
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	10
2.1	Työn tausta ja työn rajaaminen	10
2.2	Tukiyhdistys Majakka ry.....	11
3	Mielenterveyspalvelut Suomessa.....	12
3.1	Mielenterveyspalvelut ja niiden tavoitettavuus Helsingin alueella	13
3.1.1	Kaupungin tarjoamia palveluita.....	14
3.1.2	Järjestöjen tarjoamia palveluita.....	14
3.2	Etsivä - löytävä mielenterveystyö	15
3.2.1	Työmuodon historia.....	16
3.3	Palveluohjaus	16
3.4	Löytävä työ Länsi-Helsingin alueella	18
3.5	Aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä aihepiiristä	19
4	Tutkimuksen tekeminen	20
4.1	Tutkimusongelma	21
4.2	Tutkimuskysymykset	22
4.3	Teemahaastattelu	23
4.4	Kerätyn aineiston hallinta	24
5	Tutkimusaineiston analyysi	25
6	Teemahaastatteluiden tulokset.....	28
6.1	Löytävä työ osana mielenterveystyötä.....	28
6.2	Länsi-Helsingin alueen verkosto ja sen toimijat	29
6.3	Miten yhteistyön on koettu toimineen tähän asti	30
6.4	Mitä kehitettävää alueen toimijoiden yhteistyössä on havaittu.....	30
6.5	Miksi ihminen ei aina ohjaudu oikeanlaisten palveluiden piiriin	32
6.6	Yhteenveto tuloksista	32
7	Pohdinta	33
7.1	Johtopäätökset.....	34
8	Eettisyys ja luotettavuus	36
8.1	Eettisyys	36
8.2	Luotettavuus	37
	Lähteet	38

1 Johdanto

Mielenterveys ja siihen liittyvät ongelmat ovat olleen pitkään jonkinasteinen tabu yhteiskunnassamme. Asennoituminen on nykyään jo huomattavasti parempaa, kuin ennen, mutta tehtävää on vielä runsaasti. Ihmisiä tippuu yhteiskunnan tukiverkkojen ja palvelujärjestelmän ulkopuolelle jatkuvasti ja ongelmaan olisi tehokkainta puuttua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä niiden eri tahojen kesken, jotka mielenterveyskentällä toimivat.

Tämän tutkimuspohjaisen opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda ajankohtainen katsaus Läntisen-Helsingin alueella toimivien, mielenterveyttä edistävien tahojen yhteistyöstä ja tuoda esille alueella toimivien asiantuntijoiden kehitysehdotuksia toimintaan liittyen. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Helsingin Pohjois-Haagassa toimivan Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa.

Tukiyhdistys Majakka ry käynnisti vuoden 2020 alkupuolella alueellisen löytävän mielenterveystyön projektin, jonka tarkoituksena on tavoittaa yhteiskunnan tukiverkoston ulkopuolelle pudonneita ihmisiä, sekä vahvistaa alueellisten toimijoiden välistä yhteistyötä Länsi-Helsingin alueella. Löytävää työtä voidaan pitää tietyllä tavalla kevennettynä versiona palveluohjauksesta, eikä löytävän työn asiakkuus ole samalla tavalla virallisesti sitovaa, kuin palveluohjaus.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys on kirjoitettu pohjustamaan tutkimusongelmaa ja antamaan selvitys siitä toimintaympäristöstä mihin työ aihepiiriltään sijoittuu.

Opinnäytetyön tutkimusosa toteutettiin teemahaastatteluja hyödyntäen ja tarkoituksena oli haastatella neljää eri toimijaa Helsingin läntisen piirin alueella (Haaga - Pitäjänmäki akselilla). Haastattelut toteutettiin tammi - maaliskuun aikana ja tutkimus saatiin valmiiksi huhtikuun loppuun mennessä. Haastateltavat tahot valittiin mukaan sillä perusteella, että he tekivät jo tällä hetkellä yhteistyötä Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa, tai mahdollista yhteistyötä oli suunniteltu tulevaisuudelle. Haastattelussa kerätty aineisto analysoitiin hyödyntämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, minkä pohjalta muodostettiin teemat, joiden kautta tuloksia käytiin läpi.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tässä tutkimuspohjaisessa opinnäytetyössä oli tarkoituksena selvittää yhteistyössä Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa Länsi-Helsingin alueella toimivien, mielenterveyttä edistävien tahojen kokemuksia alueellisesta toimijoiden välisestä yhteistyöstä, sekä saada näkemyksiä yhteistyön kehittämisestä tulevaisuudessa. Opinnäytetyön tavoitteina olivat parantaa Tukiyhdistys Majakka ry: n ja heidän keskeisten yhteistyökumppaneiden välistä yhteistyötä Länsi-Helsingin alueella, sekä tuottaa tietoa Länsi-Helsingin alueellisen mielenterveystyön tilasta ja mahdollisista tulevaisuudennäkymistä.

Opinnäytetyön tarkoitusta ja tavoitteita lähestyttiin löytävän mielenterveystyön näkökulmasta. Löytävä mielenterveystyö on Pohjois-Haagassa toimivan Tukiyhdistys Majakka ry: n käynnistämä alueellinen työmuoto, jonka avulla pyritään vahvistamaan alueella toimivien tahojen välistä yhteistyötä ja löytämään tukiverkoston ja palveluiden ulkopuolelle tippuneita ihmisiä. Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA) on myöntänyt Majakalle rahoituksen löytävän työn tekemiseen vuoden 2021 loppuun asti.

Aikaisemmin mainittu tavoitekokonaisuus jaoteltiin vielä muutamaankin eri alaosaan.

Ensimmäisenä tavoitteena oli tuoda ilmi mitä on etsivä - löytävä työ ja miten haastateltavat toimijat suhtautuivat Majakan tekemään löytävään mielenterveystyöhön.

Toisena tavoitteena oli antaa selkeä kuvaus siitä, miten Länsi-Helsingin alueen eri toimijat kokevat toistensa kanssa tehtävän yhteistyön tilan tällä hetkellä.

Kolmantena tavoitteena oli saada selvitettyä miten haastateltavat toimijat kehittäisivät mielenterveyskentän toimijoiden välistä yhteistyötä tulevaisuudessa Länsi-Helsingin alueella.

Näiden kolmen tavoitteen kautta oli siis tarkoituksena tuottaa tietoa Länsi-Helsingin alueen mielenterveystyön tilasta ja mahdollisista tulevaisuudennäkymistä. Toteutuessaan nämä tavoitteet johtaisivat nykyistä useamman ihmisen kohdalla osallisuuden lisääntymiseen ja parempaan elämänlaatuun, sekä entistä paremmin toimivaan yhteistyöhön alueen mielenterveystyön toimijoiden kesken.

2.1 Työn tausta ja työn rajaaminen

Tarkasteltaessa tämän opinnäytetyön taustaa, menemme kesään 2020 ja työharjoitteluun, jonka suoritin Tukiyhdistys Majakka ry: ssä. Majakka tarjoaa osallistavaa toimintaa ja mielekästä tekemistä aikuisille mielenterveyskuntoutujille. Majakkaan oli palkattu vuoden 2020 alusta alkaen työntekijä, kenen vastuualueena tulisi olemaan löytävä mielenterveystyö

Länsi-Helsingin alueella. Koronavirus viivästytti löytävän työn aloittamista ja toimintaa alettiin käynnistämään kesällä, milloin pääsin harjoittelijana tutustumaan tähän uuteen työntekijärooliin. Kiinnostuin tästä työmuodosta kovasti ja lähestyin Majakka ry: n toiminnanjohtajaa kysyen mahdollisuutta tehdä opinnäytetyö aihepiiriin liittyen. Sain työlle alkusyksystä hyväksynnän niin Majakan, kuin koulunkin puolelta.

Opinnäytetyö rajattiin koskemaan nimenomaan asiantuntijoiden, eli alalla työskentelevien näkemyksiä. Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset siis muodostettiin nimenomaan alan työntekijöiden näkemysten ympärille. Työ rajattiin tässä tapauksessa lisäksi alueellisiin perusteisiin ja rajatuksi alueeksi muodostui Länsi-Helsingin alue, joka käsittää Haagan, Pitäjänmäen, Huopalahden, Kannelmäen ja Malmin. Alueellinen raja on tehty siitä syystä, että Tukiyhdistys Majakan löytävä mielenterveystyö on keskittynyt tälle rajatulle alueelle.

2.2 Tukiyhdistys Majakka ry

Tukiyhdistys Majakka ry aloitti toimintansa alun alkaen vuonna 1970 ja yhdistykseksi Majakka rekisteröitiin vuonna 1971. Yhdistyksenä Majakan tie alkoi PKE: n (psykiatrisesti kuntoutuvien etujärjestö) esityksestä sen aikaisessa Veikkolan parantolassa. Toimintaa alettiin kehittää nopealla tahdilla ja yhdistykselle löytyi omat tilat Helsingin Pasilasta. Samoissa tiloissa toimi myös kaksi muuta toimijaa, Niemikoti säätiö ja Helmi ry aina 1990- luvulla saakka. Samoihin aikoihin PKE alkoi irtaannuttaa toimintaansa omaksi erilliseksi toiminnakseen ja PKE: n nimi muutettiin Psykkiset ry: ksi. Vuonna 1996 Psykkiset ry: stä eriytettiin vielä omaksi tulosvastuulliseksi yksiköksen Tukiyhdistys Karvinen ja he saivat toiminnalleen omat tilat Helsingin Malmilta. Psykkiset ry: ssä yhdistyksen nimi koettiin melko leimaavaksi mikä johti nimenmuutokseen vuonna 1998. Uudeksi nimeksi valittiin Tukiyhdistys Majakka ry. (Lindholm, 2006.)

Tällä hetkellä Majakan jäsenmäärä on suurin piirtein 500 jäsentä ja yhdistyksen toiminta on keskitetty heidän jäsentalolleen Pohjois-Haagaan. Jäsentaloa ei nimestään huolimatta ole tarkoitettu ainoastaan yhdistyksen jäsenille, vaan se on kaikille avoin tila. Ainoat seikat mitä Majakka kävijöiltään edellyttää ovat täysi-ikäisyys ja päihteettömyys. Jäsentalo on avoinna arkipäivisin klo 10 - 17 ja sunnuntaisin 12 - 17, talolla on mahdollista esimerkiksi tutustua uusiin ihmisiin, ottaa osaa erilaiseen ryhmätoimintaan, tai vaikka tulla vain nauttimaan kupillisen kahvia ja lukaista päivän lehden. Pääasiallisesti Majakan järjestämä toiminta on kävijöille maksutonta ja yhdistyksen järjestämät aktiviteetit toimivat vertaisohjaajien johdolla. Vertaisohjaajien vetämään ryhmätoimintaan on päädytty siitä syystä, että se madaltaa kynnystä osallistua mukaan. (Tukiyhdistys Majakka ry, 2020.)

Majakka ry on aina pyrkinyt toiminnassaan tarjoamaan kaikille kiinnostuneille aktivoivaa ja mahdollisimman mielekästä tekemistä. Majakan toiminta on pyritty keskittämään neljään eri toiminta-alueeseen:

Psyykkiset oireet ja niiden hallitseminen, sekä oireiden kanssa pärjääminen. Tätä varten Majakassa kokoontuu useampi oireidenhallintaan keskittynyt ryhmä viikoittain.

Terveelliset elämäntavat ja liikunnan lisääminen arkeen nousee Majakassa esiin edullisen ja terveellisen lounaan muodossa, joka tarjoillaan päivittäin. Lisäksi Majakan ohjaajat kannustavat kävijöitä liikuntaan ja omaan aktiivisuuteen arjessa.

Majakassa kävijöitä pyritään kannustamaan sosiaalisten suhteiden lisäämiseen ja tämä näkyy erilaisten ryhmätoimintojen järjestämisestä sekä ohjaajien tarjoamaa keskustelua ja kuunteluapua, mikäli kävijä kokee ryhmätoimintaan osallistumisen hankalaksi.

Syrjintää pyritään ehkäisemään ja yhdenvertaisuuteen kiinnitetään huomiota tekemällä yhteistyötä mm. Kuurojen kuntoutussäätiön kanssa ja tuomalla toimintaan mukaan ihmisiä eri kulttuuritaustoilla ja näin lisätä ymmärrystä eri kulttuureja kohtaan. (Tukiyhdistys Majakka ry, 2020.)

Majakka ry tekee useiden eri tahojen kanssa yhteistyötä ja näistä voidaan tässä kohtaa mainita, vaikka Alvi ry, Helmi ry, Helsingin kaupungin eri yksiköt ja Haagan seurakunta. Olen itse kokenut Majakan suhteen todella positiivisena sen, miten aktiivisesti he pyrkivät verkostoitumaan eri toimijoiden kanssa ja pyrkivät tuomaan omaa toimintaansa tunnetuksi.

3 Mielen terveystyö Suomessa

Valtakunnallisella tasolla mielen terveystyön valvonta, ohjaus sekä suunnittelu on Suomessa sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla. Perimmäisenä tavoitteena mielen terveystyöstä puhuttaessa on minimoida ihmisen mielen terveyteen kohdistuvia uhkia ja lujittaa ihmisten mielen terveyttä. Mielen terveystyöpalveluiden käytännön järjestäminen on Suomessa kuntien vastuulla. Esimerkkinä kunnissa järjestettävistä palveluista voidaan mainita ohjaus- ja neuvontapalvelut, kriisitilanteiden tukipalvelut sekä mielen terveyshäiriöiden tutkiminen, hoitaminen sekä kuntouttaminen. Mielen terveyden- ja mielen terveyttä edistäviä palveluja sekä ennaltaehkäiseviä palveluja tuottavat kuntien lisäksi yksityiset toimijat, kolmannen sektorin toimijat sekä monet eri järjestöt. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2020.)

Suomessa mielenterveyspalveluiden järjestämisestä ja mielenterveystyöstä säädetään mielenterveyslaissa. Mielenterveyslaki on säädetty vuonna 1990 ja sitä on ollut tarkoitus uudistaa jo useamman vuoden ajan.

Mielenterveyslain (1116/1990) 1 luvun 1§: ssä ”mielenterveystyöllä tarkoitetaan yksilön psyykkisen hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja persoonallisuuden kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveydenhäiriöiden ehkäisemistä, parantamista ja lievittämistä.”

”Mielenterveystyöhön kuuluvat mielisairauksia ja muita mielenterveydenhäiriöitä poteville henkilöille heidän lääketieteellisin perustein arvioitavan sairautensa tai häiriönsä vuoksi annettavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (mielenterveyspalvelut).”

”Mielenterveystyöhön kuuluu myös väestön elinolosuhteiden kehittäminen siten, että elinolosuhteet ehkäisevät ennalta mielenterveydenhäiriöiden syntyä, edistävät mielenterveystyötä ja tukevat mielenterveyspalvelujen järjestämistä.” (Mielenterveyslaki 1116/1990.)

Mielenterveyslaissa on säädetty (1066/2009) 1 luvun 3§ mukaan, että mielenterveyspalvelujen järjestäminen on kuntien vastuulla osana kansanterveystyötä ja sosiaalihuoltoa ja näissä jaotteluissa tulee toimia siten, kuin terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa on säädetty.

Puhuttaessa valtakunnallisesti koko Suomen alueesta on pakko nostaa esiin alueelliset erot liittyen tarjottaviin mielenterveyspalveluihin. Suomen kunnissa esiintyy eroavaisuuksia liittyen siihen minkälaisille mielenterveydellisille palveluille on kysyntää. Syitä tällaisille kysynnässä ilmeneville eroille voi olla esimerkiksi kunnan väestörakenne, alkoholinkulutus, työllisyystilanne, työkäisten määrä ja yleinen koulutustaso. Yleisellä tasolla on kuitenkin nostettu esiin se, että erityisesti avohuollon palveluihin ja ennaltaehkäisevään mielenterveystyöhön tulisi panostaa aikaisempaa enemmän resursseja valtakunnallisella tasolla. (Harjajärvi, Pirkola & Wahlbeck 2006, 20-22.)

3.1 Mielenterveyspalvelut ja niiden tavoitettavuus Helsingin alueella

Mielenterveystyötä tehdään Helsingin alueella monipuolisen asiantuntijaverkon toimesta. Tähän verkostoon kuuluu palveluntuottajia / tarjoajia niin kaupungin, yksityisen sektorin, kuin seurakuntien ja järjestöjenkin saralta. Mielenterveyspalvelut voidaan yleisesti jakaa ennaltaehkäiseviin palveluihin, akuutin hoidon palveluihin, kuntouttaviin palveluihin sekä

mielenterveyttä edistäviin palveluihin. Esittelen seuraavaksi Helsingin alueen keskeisiä toimijoita niin julkisen puolen, yksityisen puolen, kuin järjestöjenkin osalta.

3.1.1 Kaupungin tarjoamia palveluita

Helsingin alueella kaupunki vastaa mielenterveyspalvelujen järjestämisestä niin oppilaitosten, avohoidon, sairaalahoidon, kuin kuntoutuksenkin osalta. Ensisijainen neuvontapiste mielenterveydellisissä asioissa on oman alueen terveysasema. Terveysaseman kautta annetaan tietoa ja neuvontaa liittyen mielenterveysongelmiin ja tarvittaessa tätä kautta voi saada lähetteen erikoissairaanhoidon yksikköön.

Psykiatrian poliklinikat tarjoavat Helsingin alueella avohoitoa ja niiden rinnalla toimii psykiatrian neuvontapuhelin, mistä saa neuvoja ja apua ympäri vuorokauden. Poliklinikoilla järjestetään niin yksilö-, perhe-, kuin ryhmämuotoistakin hoitoa ja tarvittaessa asiakkaalla on mahdollisuus saada myös toimintaterapiaa ja kotikäyntejä. Kaikissa psykiatrian poliklinikoissa toimii myös niin sanottu akuuttityöryhmä, joka pystyy reagoimaan nimensä mukaan asiakkaiden akuutteihin tilanteisiin ja ajan saa näissä tilanteissa nopeasti. (Helsingin mielenterveyspalvelujen opas 2020, 5-8.)

Psykiatrasta sairaalahoittoa Helsingissä tarjoaa Auroran sairaala sekä Laakson sairaalan mielialahäiriökeskus. Näiden yksiköiden tehtävänä on tukea avohoitoa ja tarjota omaa osaamistaan silloin, kun avohoito katsotaan asiakkaan kannalta riittämättömäksi. Yleisimmin psykiatriseen sairaalahoittoon ohjaututaan joko avohoidon kautta tai terveyskeskuksesta lääkärin lähetteellä. Kuntoutuksen osalta kaupunki tarjoaa palveluja esimerkiksi erillisillä kuntoutusosastoilla, kuntoutuskotitoiminnassa sekä osana tukiasuntojen kautta tarjottavaa asumistoimintaa. (Helsingin mielenterveyspalvelujen opas 2020, 8.)

3.1.2 Järjestöjen tarjoamia palveluita

Helsingin alueella toimii laaja järjestöjen verkosto ja en tule tässä kohtaa käymään läpi, kuin pintapuolisesti järjestöjen muodostaman verkoston toimintaa. Tämä siitä syystä, että koko Helsingin järjestökentän läpikäyminen kattaisi varmasti kokonaisen oman opinnäytetyönsä. Järjestöillä on oma erittäin tärkeä roolinsa osana mielenterveyspalveluja ja ne tukevat omalla toiminnallaan mielenterveyden edistämistä ja kuntoutusta.

Päivätoimintakeskuksia ja työtoimintaa ylläpitää Helsingissä esimerkiksi Niemikotisäätiö. He ylläpitävät muun muassa kulttuuripajaa, sekä työvoima- ja valmennusyksiköitä. Niemikotisäätiö keskittyy toiminnassaan toipumisorientaatioon, missä tarkoituksena on

vahvistaa asiakkaan omaa päätöksentekoa ja tavoitteita. Niemikotisäätiö tähtää kaikessa toiminnassaan asiakkaan itsetunnon, toimintakyvyn, luovuuden ja paremman arjessa selviytymisen kehittämiseen. (Niemikotisäätiö, 2020.)

Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja on Helsingissä useita. Tukiyhdistykset Majakka ja Karvinen, sekä Helmi ry tarjoavat kävijöilleen monipuolista ajanvietettä sekä monipuolista ryhmätoimintaa omilla jäsentaloillaan Haagassa ja Malmilla.

Tällä hetkellä moni avoimista kohtaamispaikoista on suljettuna vallitsevasta koronatilanteesta johtuen ja tämä vaikuttaa luonnollisesti negatiivisesti yleisellä tasolla mielenterveystyön toimintaan tällä hetkellä. Järjestöt eivät ole jääneet täysin tyhjän päälle tai toimettomiksi tämän tilanteen kanssa, vaan ulkotoimintaa on pyritty pitämään yllä ja etäyhteyksiä on alettu hyödyntää toiminnassa. Tästä oivana esimerkkinä voidaan nostaa esiin Avomielin- verkko, joka on useamman eri yhdistyksen yhteistyössä ylläpitämä, aikuisille mielenterveyskuntoutujille suunnattu Discord keskustelualusta, missä on mahdollisuus keskustella joko vertaispohjalta, tai mielenterveystyön ammattilaisten kanssa. Verkossa on päivystäjä paikalla maanantaista perjantaihin kello 9-15. (Avomielin, 2020.)

3.2 Etsivä - löytävä mielenterveystyö

Puhuttaessa etsivästä työstä, tulee luonnollisesti ensimmäisenä mieleen jonkin hukassa olevan asian tai ihmisen etsiminen. Tästä herää tietenkin mielikuva siitä, että työtä tehdään muualla, kuin toimistossa työpöydän ääressä. Oma käsitykseni etsivästä työstä on se, että työmuoto keskittyy juuri sinne, missä asiakas todennäköisesti on. Tähän liittyy oleellisesti termit jalkautuminen ja verkostoituminen.

Etsivässä työssä itse etsiminen on vain yksi elementti. Asiakas tulee myös löytää ja hänet tulee osata ohjata niiden palveluiden piiriin, joihin hän on oikeutettu ja mistä on hänelle hyötyä. Etsivään työhön liittyy oleellisesti myös tiedon jakaminen ja palveluista tiedottaminen niin asiakkaiden, kuin alan muiden toimijoidenkin kesken ja täten tietoisuuden levittäminen. (Hoikkala & Sell 2007.)

Tässä opinnäytetyössä puhutaan kahdesta termistä. Etsivän työn ohella käytetään termiä löytävä työ. Tässä vaiheessa onkin hyvä selventää asiaa sen verran, että kyseessä on periaatteessa sama työmuoto, mutta Majakka ry on halunnut painottaa löytävän työn muotoa, mikä kuulostaa toiveikkaammalta ja samalla hieman tavoitekeskeisemmältä. Ei niin sanotusti siis vain etsitä oikeiden ja tarvittavien palveluiden ulkopuolelle jääneitä ihmisiä, vaan myös löydetään heitä. Löytävää työtä käydään tarkemmin läpi luvussa 3.2 yhdessä Tukiyhdistys Majakan toiminnanjohtajan kanssa.

3.2.1 Työmuodon historia

Etsivää työtä alettiin virallisena työmuotona kehittämään Norjassa vuonna 1969. Etsivää työtä pyrittiin nopealla aikataululla viemään maan korkeakouluihin ja siitä tulikin melko nopeasti osa niin opetus, kuin tutkimustyötäkin. Norjaa alettiinkin pitämään etsivän työn mallimaana ja muualta tultiin hakemaan oppia Norjasta. Yksi niistä vahvuuksista mihin Norjassa kiinnitettiin huomiota jo alusta alkaen, oli moniammatillisuuteen keskittyminen. (Kaartinen-Koutaniemi, 17.)

Suomessa etsivää työtä on tehty ammattimaisessa mielessä jo 1960-luvulta lähtien. Työmuoto ei luonnollisestikaan ole tänä päivänä työn tekemisen näkökulmasta aivan samankaltaista, kuin vuosikymmeniä sitten, vaan on kehittynyt vuosikymmenten aikana. Työn kehittymiseen on vaikuttanut esimerkiksi yhteiskunnan kehitys toimintaympäristönä, mikä on vaikuttanut myös asiakaskunnan muodostumiseen. (Kaartinen-Koutaniemi, 15-16.)

Suomi haki etsivän työn saralla oppia juuri Norjasta vuonna 1987 ja vuonna 1991 käynnistyi näiden oppien mukainen kokeiluhanke Tampereella. Hankkeen tarkoituksena oli testata Norjan mallin toimivuutta suomessa ja tuoda etsivän työn malli osaksi ammatillista koulutusta. Tämä kokeilu osoittautui toimivaksi ja tämä kyseinen hanke on hieman muokattuna edelleen osa Tampereen kaupungin palveluverkosta. (Kaartinen-Koutaniemi, 17-18.)

Usein etsivän työn mielletään keskittyvän erityisesti nuorisotyön ympärille, mutta myös muita asiakasryhmiä on noussut etsivän työn piiriin. Yleisimpiä asiakasryhmiä, joiden kanssa etsivää työtä tehdään ovat nuorten lisäksi asunnottomat, seksityöläiset, päihdeongelmaiset ja ilman oleskelulupaa maassa olevat ihmiset. (Addams 1910, Juhilan 2018, 147 mukaan.)

3.3 Palveluohjaus

Puhuttaessa etsivästä ja löytävästä työstä, emme voi olla mainitsematta palveluohjausta käsitteenä. Nämä asiat liittyvät tietyllä tasolla toisiinsa ja tässä kappaleessa onkin tarkoitus antaa mahdollisimman selkeä kuvaus siitä, mitä palveluohjaus on.

Palveluohjauksen perimmäisenä tarkoituksena on mahdollistaa asiakkaalle mahdollisimman itsenäinen elämä. Tukipilareina tälle työmuodolle ovat asiakkaan ja työntekijän aito sekä luottamukseen perustuva kohtaaminen, joka parhaimmillaan toimii voimaannuttavan tekijänä asiakkaan elämässä. Työntekijän tulee pyrkiä työssään rakentamaan vahva luottamussuhde asiakkaaseen ja saada luotua olosuhteet, jotka mahdollistavat asiakkaalle hänen omien

voimavarojensa maksimaalisen hyödyntämisen omassa arjessaan. (Suominen & Tuominen 2007, 13.)

Palveluohjausprosessi voidaan jakaa pääpiirteittäin kolmeen eri vaiheeseen, jotka ovat johdantovaihe, työvaihe ja saattovaihe.

Johdantovaiheessa palveluohjaajan tärkein tehtävä on taata onnistunut kohtaaminen asiakkaan kanssa. Aloite palveluohjauksen aloittamiselle lähtee aina asiakkaan suunnalta. Kohtaamisen jälkeen on aika alkaa rakentamaan luottamusta asiakkaan ja palveluohjaajan välille. Tässä vaiheessa asiakkaan tärkein tehtävä on sisäistää se, että hän tarvitsee jollakin elämän osa-alueella muutosta. Palveluohjaajan tärkein tehtävä on taas saavuttaa luottamus itsensä ja asiakkaan välille.

Työvaiheeseen siirryttäessä tulee muistaa, että palveluohjaaja ei tuota asiakkaalle itse palveluja, vaan ne tuotetaan eri viranomaisten ja palveluntuottajien toimesta. Työvaiheessa asiakkaan tulee asettaa itselleen tavoitteita ja palveluohjaajan rooli on tukea asiakasta saavuttamaan nämä tavoitteet. Esimerkkinä voidaan mainita, vaikka se, että palveluohjaaja voi auttaa asiakasta kehittämään omia kommunikointitaitojaan ja sitä kautta luoda parempia valmiuksia asioida eri palveluntuottajien kanssa.

Saattovaiheeseen pääseminen edellyttää aina onnistuneen johdanto- ja työvaiheen läpikäymisen. Saattovaiheessa asiakas on oppinut palveluohjaajan avustuksella toimimaan niissä tilanteissa, jotka hän on aikaisemmin kokenut haasteellisiksi. Saattovaiheessa palveluohjaaja tekee yhdessä asiakkaan kanssa suunnitelman siitä, miten asiakas tulee toimimaan yhteistyösuhteen päättymisen jälkeen. Palveluohjaus prosessin voidaan katsoa onnistuneen siinä vaiheessa, kun asiakas tuntee pystyvänsä toimimaan itsenäisesti ilman palveluohjaajan tukea. (Rauhala 2011, 32-36.)

Palveluohjaajan koulutukseen hakeutuminen edellyttää hakijalta vankkaa työkokemusta asiakasrajapinnassa toimimisesta, eikä vaikka vastavalmistuneen sairaanhoitajan kannata alkaa suoraan opiskelemaan palveluohjaajaksi. Palveluohjaajakoulutukseen voi hakeutua henkilö, jolla on ennestään sosiaali- ja terveydenhuollon korkeakoulututkinto tai aikaisempi vastaava opistotason tutkinto. Koulutus pohjana palveluohjaajalle voi olla esimerkiksi sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja tai sosionomi. (Suominen & Tuominen 2007, 28.)

Löytävän työ pitää sisällään samoja elementtejä ja tavoitteita, kuin palveluohjauskin. Oleellinen ero näiden työmuotojen välillä tulee siinä, että löytävä työ ei sitouta asiakasta virallisesti mihinkään, vaan perustuu vapaaehtoisuudelle. Löytävästä työstä puuttuu tietynkaltainen viranomaisaspekti ja tietyiltä osin löytävää työtä voidaankin pitää kevennettynä versiona palveluohjauksesta.

3.4 Löytävä työ Länsi-Helsingin alueella

Tämänhetkisen tiedon nojalla Länsi-Helsingin alueella ei ole aikaisemmin tehty mielenterveystyötä aikuisten parissa etsivän työn metodeja hyödyntäen. Alueella toimii kuitenkin useita tahoja, jotka tekevät mielenterveystyötä ja monet alueen asiakkaat hyödyntävät useiden eri tahojen palveluja. Tästä syystä Tukiyhdistys Majakassa heräsi ajatus siitä, että alueella olisi selvästi kysyntää edellä mainitun kaltaiselle työmuodolle. Myös asiakkaiden kautta oli tullut palautetta siitä, että moni ihminen on ajautunut oikeanlaisten palveluiden ulkopuolelle. Kysyntää tuntui siis ehdottomasti olevan olemassa.

Tukiyhdistys Majakka ry:n toiminnanjohtaja kertoo, että hänelle heräsi ajatus jo kauan aikaa sitten liittyen alueen mielenterveystyön kehittämisen suhteen. Löytävä työ nousi ensimmäisen kerran esille idean tasolla jo vuonna 2016, mutta erinäisistä syistä johtuen työmuotoa ei saatu vielä tuolloin lanseerattua. Rahoitus löytävää mielenterveystyötä tekeville sosionomille myönnettiin STEAN toimesta vuoden 2020 alusta ja rahoitus jatkuu ainakin vuoden 2021 loppuun asti. (Wallinheimo, 2020.)

Miksi Majakka ry kutsuu tätä työmuotoa löytäväksi mielenterveystyöksi? Toiminnanjohtaja nostaa esille huomion siitä, että työmuotona puhutaan hyvin pitkälti samasta asiasta silloin, kun puhutaan etsivästä ja löytävästä työstä. Hän painottaa mielikuvien merkitystä liittyen työmuotojen nimiin. Etsivä työ kuulostaa siltä, että etsitään vain satunnaisesti jotakin, mutta löytävä työ tuo mukanaan paljon positiivisemmän ja toiveikkaamman mielikuvan, mihin liittyy selkeää tavoitteellisuutta. Ei siis pelkästään etsitä jotakin, vaan myös löydetään. (Wallinheimo, 2020).

Toiminnanjohtajalla on aikaisemmasta työstään kokemus vastaavan palveluohjaajan työtehtävistä ja tämä vaikutti omalta osaltaan siihen millaisena hän löytävän työn roolin alueella näkee. Hän korostaa, että löytävä työ on ikään kuin kevyempi versio palveluohjauksesta. Siinä on palveluohjauksen piirteitä, mutta ilman raskasta byrokratiaa ja asiakkaan sitouttamista väkisin tiettyyn aikaan ja paikkaan.

Löytävä työ on otettu tähän mennessä hyvin vastaan, niin asiakkaiden, kuin yhteistyökumppaneidenkin taholta. Toiminnanjohtaja toivoo, että löytävälle työlle saataisiin rahoitus myös jatkossa ja jo nyt on ollut havaittavissa, että koronavirus on luonut tilanteen, missä potentiaalisia löytävän työn asiakkaita on tullut ja todennäköisesti tulee jatkossakin lisää.

3.5 Aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä aihepiiristä

Etsivän työn ja mielenterveystyön ympärille on vuosien saatossa tehty useita opinnäytetöitä ja tutkimuksia. Tässä kohtaa esittelen viisi aikaisemmin tehtyä opinnäytetyötä. Tutustuessani aikaisemmin tehtyihin töihin tulin huomanneeksi, että suurin osa etsivään työhön liittyvistä töistä keskittyy nuorisotyön ympärille. Joitakin yksittäisiä töitä tuli vastaan, missä asiakas- / kohderyhmänä oli ikääntyneet tai maahanmuuttajat. Mielenterveystyöhön liittyviä etsivän työn opinnäytetöitä en löytänyt yhtäkään ja ihmettelin tätä suuresti. Laajemmalla skaalalla mielenterveystyöhön keskittyneitä tutkimuksia tuli vastaan runsaasti.

Katarina Virtanen on tehnyt etsivään työhön liittyvän opinnäytetyön osana Laurea ammattikorkeakoulun sosionomin tutkintoa vuonna 2013. Työssä keskityttiin aikuisten parissa tehtävään etsivän työn projektiin Vantaalla. Tässä työssä oli tarkoituksena selvittää tietyn alueen etsivän työn sisältöjä nimenomaan työntekijän näkökulmasta. Tutkimus oli suoritettu teemahaastatteluita käyttäen ja tuloksista selvisi, että etsivän työn pääasiallisena tehtävänä on asiakkaiden elämänhallinnan parantaminen sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön parantaminen. (Virtanen, 2013.)

Edelle mainittu Virtasen tekemä opinnäytetyö osoittautui varmaankin aihealueeltaan lähimmäksi verrattaessa tähän opinnäytetyöhön, mutta ei kuitenkaan ollut kohderyhmältään sama, kuin tässä tapauksessa.

Jani Kurki ja Laura Romppainen ovat tehneet vuonna 2017 Karelia ammattikorkeakoululle opinnäytetyön liittyen mielenterveyspalveluihin ja niiden kehittämiseen. Tämä työ keskittyy kuitenkin asiakasnäkökulmaan toisin, kuin oma työni. Nostan tutkimuksen joka tapauksessa tässä esille, koska se oli yksi niistä harvoista töistä, joissa tutkittiin mielenterveyspalveluja ja pohdittiin kehittämisideoita.

Kurjen ja Romppaisen tutkimuksessa haastateltiin teemahaastatteluja hyödyntäen kuutta Joensuun alueen mielenterveyspalvelujen käyttäjää ja tarkoituksena oli saada selville heidän tähänastisia kokemuksiaan tarjottavista palveluista ja antaa itse palveluiden käyttäjille mahdollisuus tarjota kehittämisideoita toimintaan. Haastatteluiden perusteella tarjottavista palveluista löytyi niin positiivista, kuin negatiivistakin sanottavaa. Eniten kiitosta sai työntekijöiden ymmärtäväinen asenne ja kritiikkiä sai osakseen mm. palveluohjauksessa ilmenneet puutteet. (Kurki & Romppainen 2020, 52-54.)

Anne Laahasen Tampereen ammattikorkeakoululle tekemä opinnäytetyö vuodelta 2018 keskittyy etsivään vanhustyöhön. Tässä työssä kartoitettiin ikääntyneiden henkilöiden, eli tässä tapauksessa asiakasryhmän kokemuksia liittyen Kotipirtti ry nimisen yhdistyksen etsivän vanhustyön hankkeeseen liittyen. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena hyödyntäen teemahaastatteluja. Tehdyn tutkimuksen pohjalta saatiin käsitys siitä, että kotiin

vietävien palvelujen yhteydessä tulee pyrkiä erityisesti yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä pyrkiä lisäämään mielekästä tekemistä arkeen. Huomioitavina seikkoina ikääntyneiden yhteisöllisyyden lisäämisessä nousi esiin mm. arjen rytmittäminen, luontolähtöinen toiminta ja tietotekniikan käytön helpottaminen arjessa. (Laahanen, 2018.)

Kristiina Tamminen ja Tanja Karajas tekivät vuonna 2019 Laurea ammattikorkeakoululle opinnäytetyön, mikä keskittyy nuorison keskuudessa ilmenevään tietoisuuteen puhuttaessa etsivästä nuorisotyöstä. Työssä oli tarkoitus selvittää mitä Lopen ja Hausjärven yhdeksäsluokkalaiset tietävät etsivästä nuorisotyöstä. Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena, mutta siihen oli otettu mukaan joitakin laadullisen tutkimuksen ominaisuuksia. Nuorilta saaduista vastauksista kävi ilmi, ettei etsivä nuorisotyö ollut työmuotona kovinkaan hyvin tunnettu nuorten itsensä keskuudessa. Kehittämisehdotuksena esiin nousi luonnollisesti työmuodon esille tuominen paremmin juurikin nuorten keskuudessa. (Karajas, & Tamminen, 2019.)

Esittelen tässä yhteydessä vielä Krista Partin tekemän Pro gradu-tutkielman vuodelta 2017. Partti teki tutkielmansa Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden laitokselle ja siinä käsiteltiin vanhusten kanssa tehtävää etsivää sosiaalityötä. Tutkimuksessa haettiin vastauksia siihen mitä ikääntyneiden syrjäytymistä aiheuttavia tekijöitä pystytään tunnistamaan ja minkälaisia sosiaalityön työmuotoja voidaan käyttää ikääntyneiden syrjäytymisen ehkäisemisessä etsivässä sosiaalityössä. Tutkimus toteutettiin tässä työssä määrällisenä kyselytutkimuksena ja vastausprosentiksi muodostui lopulta melko alhainen 24%. Saaduista vastauksista käy ilmi, että tunnistettavia tekijöitä syrjäytymisen taustalla on esimerkiksi sosiaalisten verkostojen puute, yksinäisyys sekä erilaisten tukipalveluiden puute. Työssä esille tullessiin ongelmiin pyritään vastaamaan tarjoamalla ikääntyneille tietoutta heidän omista oikeuksistaan, ohjaamaan heitä oikeanlaisten palveluiden äärelle sekä edistämään heidän omaa aktiivisuuttaan. (Partti, 2017.)

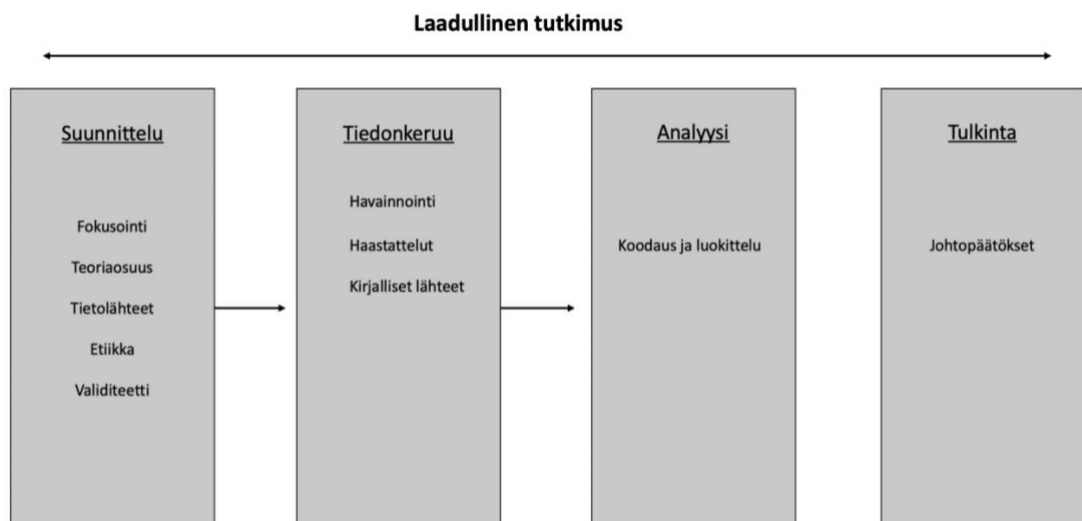
4 Tutkimuksen tekeminen

Tässä työssä tutkimusprosessia lähdettiin alusta alkaen lähestymään laadullisen tutkimuksen näkökulmasta. Tutkimusmenetelmiä tarkasteltaessa tultiin siihen johtopäätökseen, että laadullinen tutkimus soveltuisi parhaiten tämänkaltaiseen työhön ja myös työelämän yhteistyökumppani oli sitä mieltä, että tätä aihetta kannattaa lähestyä nimenomaan laadullisen tutkimuksen kautta. Tätä kyseistä aihetta ei ole aikaisemmin tutkittu sillä alueella, mihin tutkimukseni sijoittuu.

Yleisesti voidaan sanoa, että laadullinen tutkimus kannattaa valita tutkimustavaksi silloin, kun tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä tiedetään suhteellisen vähän. Mikäli aihetta ei ole tutkittu aikaisemmin ollenkaan, niin laadullista tutkimusta pidetään ainoana vaihtoehtona. (Kananen 2010, 41.)

Laadullisen tutkimuksen kohdalla on huomioitavaa, että tutkimuksen sisältöön ja tutkimuskysymyksiin saattaa tulla muutoksia tutkimusprosessin aikana. Esimerkiksi teoriaosuus ja aineiston analyysi saattaa muovautua joustavasti sitä mukaan, kuin tutkimus etenee. Joissain tapauksissa myös tutkimusongelma saattaa täsmentyä koko tutkimusprosessin ajan. Tämä kaikki asettaa myös tutkimuksen tekijälle tietynlaisia vaatimuksia liittyen kykyyn tehdä uudelleenlinjauksia pitkin tutkimusprosessin etenemistä. (Kiviniemi 2018.)

Laadullisen tutkimuksen vaiheista on olemassa prosessikaavio, mikä selkeyttää tutkimusrakenteen hahmottamista niin yleisellä tasolla, mutta myös tämän työn osalta. Kaavio käsittää suunnittelun, tiedonkeruun, analyysin ja analyysin tulkinna.

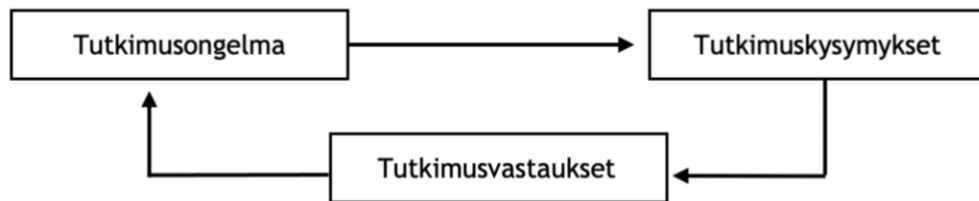

(Kananen 2010, 36.)

4.1 Tutkimusongelma

Tämänkaltaisen tutkimuspohjaisen työn yksi oleellisimmista elementeistä oli tutkimusongelman muodostaminen. Toisin sanoen, on olemassa erikseen määritelty ongelma,

mihin työllä on tarkoitus pyrkiä löytämään vastaus. Tutkimusongelman pohjalta muodostetaan tutkimuskysymykset ja niihin saatavilla vastauksilla on tarkoitus ratkaista tutkimusongelma.

(Kananen 2010, 18.)

Tässä työssä tutkimusongelmaksi oli määritelty Länsi-Helsingin alueen mielenterveyttä edistävien ja Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa yhteistyötä tekevien toimijoiden näkemykset ja kokemukset oman alueensa mielenterveystyön tämänhetkisestä tilasta ja siitä, miten työtä tulisi mahdollisesti kehittää tulevaisuudessa.

Varsinaisen tutkimusongelman lisäksi tässä työssä pyrittiin löytämään asiantuntijoiden kokemuksia ja näkemyksiä hyödyntäen vastaus siihen miksi potentiaaliset asiakkaat eivät aina ohjaudu tarvittavien ja oikeanlaisten palveluiden piiriin, vaan tippuvat yhteiskunnan tukiverkoston ulkopuolelle.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelman ratkaiseminen vaatii oikeanlaisten tutkimuskysymysten muodostamista. Tutkimuskysymyksiä voi olla vain yksi, tai sitten useampia. Tämä riippuu lähinnä siitä, miten tutkimusongelma on määritelty. Tärkeimpänä tavoitteena tutkimuskysymyksiä muodostettaessa on se, että niiden avulla pystyttäisiin vastaamaan tutkimusongelmaan mahdollisimman kattavasti. (Kananen 2010, 19.)

Tutkimuskysymykset tehtiin tässä työssä yhteistyönä Tukiyhdistys Majakan löytävän mielenterveystyön ohjaajan, sekä yhdistyksen toiminnanjohtajan kanssa. Perusideana oli miettiä sellaisia kysymyksiä, joilla saataisiin mahdollisimman kattavasti vastattua tutkimusongelmaan. Tässä työssä tehtävän haastattelun sisältö on päädytty rakentamaan seuraavien tutkimuskysymysten ympärille:

Millainen on mielenterveystyön asiantuntijaverkoston näkemyksen mukaan toimijoiden välisen yhteistyön nykytila Länsi-Helsingin alueella tällä hetkellä?

Miten Länsi-Helsingin alueen mielenterveystyön asiantuntijoiden mielestä toimijoiden välistä yhteistyötä voisi kehittää tulevaisuudessa?

4.3 Teemahaastattelu

Laadullista tutkimusta tehtäessä yleisimpänä tiedonkeräämisen menetelmänä pidetään teemahaastattelua. Haastattelu on mahdollista toteuttaa yhdelle ihmiselle kerrallaan, tai ryhmämuotoisena haastatteluna. Yksilöhaastattelun katsotaan yleisesti tarjoavan mahdollisuuden saada tarkempaa ja luotettavampaa tietoa tutkittavasta ilmiöstä, mutta kerätyn aineiston tulkitseminen ja analysointi vie enemmän aikaa. Se ketä valitaan lopulta haastateltaviksi, määräytyy tutkittavan ilmiön perusteella. Haastateltavien tulee liittyä jollain tasolla tutkittavaan ilmiöön ja heidän tulee tietää tutkittavasta asiasta jotakin. Mikäli haastatteluun ei saada niitä ihmisiä kehen tutkittava ilmiö liittyy suoraan, niin voidaan valita sellaisia henkilöitä, jotka muuten tietävät ilmiöstä eniten. (Kananen 2010, 53-54.)

Tämän työn kohdalla tutkittiin ilmiötä erityisesti alan työntekijöiden näkökulmasta ja haastateltavat tahot mietittiin yhdessä työelämäkumppanin kanssa. Haastatteluissa tavoitteena oli saada tutkittavaan ilmiöön näkemys kolmelta eri taholta, jotka toimivat Länsi-Helsingin alueella. Nämä tahot olivat järjestöedustaja, seurakunnan edustaja ja kaksi kaupungin edustajaa.

Haastateltavien määrää ei ole erikseen määritelty puhuttaessa laadullisesta tutkimuksesta, vaan haastateltavien määrään vaikuttaa oleellisesti se, kuinka paljon tutkittavan ilmiön ympärillä on potentiaalisia haastateltavia. Haastateltavien lisäksi teemojen valinta on oleellinen tekijä puhuttaessa teemahaastattelusta. Haastattelu jaetaan useampaan teemaan, joiden avulla on tarkoitus selvittää mahdollisimman kattavasti tutkittavaa ilmiötä eri tulokulmien kautta. (Kananen 2010, 56-57.)

Haastateltavat tahot, niiden määrät sekä haastattelurungon muodostavat teemat mietittiin tässä työssä yhdessä työelämäedustajan eli Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa. Haastateltavia tahoja valittaessa kiinnitettiin huomiota siihen, että he toimivat samalla alueella, kuin Tukiyhdistys Majakka ry ja, että he tekevät jollakin tasolla yhteistyötä, tai jonkinasteiselle yhteistyölle olisi potentiaalia tulevaisuudessa. Haastateltavia tahoja tuli lopulta tähän työhön yhteensä neljä kappaletta, joista yksi oli Majakka ry: n työntekijä, yksi seurakunnan edustaja ja kaksi kaupungin eri toimijaa. Määrä valikoitiin työn laajuus huomioiden sekä sen mukaan minkä verran kerätyn datan analysointiin oli tässä tapauksessa käytettävissä aikaa.

Teemahaastattelut toteutettiin vallitsevasta koronatilanteesta johtuen etäyhteyttä hyödyntäen. Haastateltaville annettiin toki mahdollisuus myös toteuttaa haastattelu fyysisenä

tapaamisena, mikäli etäyhteyden käyttöön ei olisi ollut mahdollisuutta. Haastatelluille lähetettiin erikseen haastattelurunko ja tiedote toteutettavasta tutkimuksesta.

Koska teemahaastattelussa oli mukana Helsingin kaupungin toimijoita, määritteli se tiettyjä pakollisia toimenpiteitä haastatteluihin valmistautuessa. Tämä tarkoitti tutkimusluvan hankkimista, minkä lisäksi tutkimuksen liitteeksi tehtiin tietosuojaseloste sekä informointikirje ja lupahakemus liittyen tutkimukseen osallistumiseen. Teemahaastattelut toteutettiin tammi - maaliskuu aikavälillä.

Haastatellut tahot nimettiin tässä tutkimuksessa omanlaistaan kaavaa käyttäen, jotta heidän anonymiteettinsä pystyttiin säilyttämään. Vastaaaja-A työskenteli Helsingin seurakuntayhtymällä, Vastaaaja-B edusti Tukiyhdistys Majakka ry: tä, Vastaaaja-C puolestaan työskenteli yhdessä Helsingin läntisen alueen palvelukeskuksista ja Vastaaaja-D toimi esimies tehtävissä yhdessä Läntisen-alueen kotihoidon tiimeistä. Tarkennettakoon vielä tässä kohtaa, että vastaajat C ja D siis edustivat Helsingin Kaupunkia.

4.4 Kerätyn aineiston hallinta

Tieteellisessä tutkimuksessa kerättyä tietoa tulee käsitellä niin, että aineiston tietosuoja ei vaarannu. Tämä on aina edellytys tieteellisen tutkimuksen onnistuneelle läpiviennille. Tietosuojavaltuutetun toimisto on määritellyt tieteellisen tutkimuksen tekemisen tueksi tietosuojapolun. Tämä polku alkaa tutkimustehtävän ja henkilötietojen käyttötarkoituksen määrittelemisellä. Seuraavaksi minimoidaan käsiteltävien henkilötietojen määrä ja suunnitellaan tietojen käsittelyn elinkaari. Tiedon suojaaminen ja tietosuojaperiaatteiden toteutuminen sekä käsittelyn lainmukaisuus tehdään seuraavaksi. Näiden asioiden ollessa kunnossa siirrytään toteuttamaan rekisteröityjen tietosuojaoikeuksia sekä määritellään rekisterin käsittelyn vastuut. Lopuksi tulee vielä erikseen osoittaa noudattavansa tietosuojalainsäädäntöä ja hävittää tai anonymisoida materiaali tutkimuksen päätyttyä. (Tietosuoja, 2020.)

Tätä tutkimusta tehtäessä noudatettiin tätä edellä mainittua tietosuojapolkua.

Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin nauhoittamalla haastattelutilanteet tutkimuksen tekijän tietokoneen äänentallennus ohjelmistolla. Tämä tehtiin riippumatta siitä olisiko haastattelut toteutettu lopulta kasvotusten vai etäyhteyden kautta. Kaikki tätä tutkimusta varten tehdyt haastattelut tehtiin etäyhteyden välityksellä.

Tutkimuksessa kerätty aineisto tuli koostumaan haastattelunauhoitteista, mikä tarkoitti sitä, että tutkimuksen yhteydessä syntyi henkilörekisteri. Tämä henkilörekisteri sisälsi

haastateltavasta ääninauhoitteen, tiedon hänen koulutustaustastaan, työnantajastaan sekä siitä kauanko hän on alalla toiminut.

Näitä edellä mainittuja seikkoja varten tutkimuksen tekijä oli laatinut tietosuojaselosteen, mikä toimitettiin liitteenä Helsingin kaupungille tutkimuslupahakemusta tehtäessä.

Tutkimuksessa syntyneet tunnistetietoja sisältävät aineistot eli tässä tapauksessa haastattelunauhoitteet säilytettiin tutkimuksen aikana tutkimuksen tekijän tietokoneella erillisissä salasanoin suojatuissa kansioissa. Näihin kansioihin oli pääsy ainoastaan tutkimuksen tekijällä. Haastattelunauhoitteet tuhottiin viipymättä puhtaaksikirjoittamisvaiheen jälkeen. Puhtaaksikirjoittamisen yhteydessä haastatteluiden tunnistetiedot anonymisoitiin. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että haastattelijaa ei voitu enää tunnistaa hänen äänensä perusteella ja sen lisäksi työnantajaan sekä alalla kertyneeseen työkokemukseen liittyvät tiedot karkeistettiin yleisemmälle tasolle puhtaaksikirjoitus vaiheessa. Lisäksi puhtaaksikirjoitusvaiheessa aineistosta poistettiin tutkimuskysymysten kannalta epäolennainen tieto sekä sellaiset lauseet, jotka olisivat voineet johtaa haastateltavan tunnistamiseen.

5 Tutkimusaineiston analyysi

Sen jälkeen, kun tutkimuksen aineisto oli saatu kerättyä teemahaastattelujen avulla, niin voitiin alkaa keskittymään aineiston analysoimiseen. Sisällönanalyysiä pidetään yleisesti perusanalyysimenetelmänä, mikä soveltuu oikeastaan kaikenlaisten laadullisten tutkimusten analysoimiseen. Sisällönanalyysin voidaan katsoa jollakin tasolla kattavan suuren osan kaikesta kirjoitetusta, kuullusta, tai nähdystä aineiston analysoinnista, vaikka näissä olisi käytetty nimellisesti jotakin toista menetelmää. Voidaankin todeta, että sisällönanalyysi muodostaa tietynlaisen perustan suurelle osalle analysointimenetelmistä. (Tuomi 2018, Luku 4.)

Teemahaastattelussa kerätty aineisto analysoitiin noudattaen alla olevaa, Jouni Tuomen esittelemää aineistolähtöisen sisällönanalyysin etenemisrunkoa.

(Tuomi 2018, Luku 4.4.3.)

Haastattelunauhoitteet kuunneltiin ensin läpi ja samalla kirjoitettiin puhtaaksi. Tässä kirjoittamisvaiheessa tekstistä jätettiin pois äänenpainoa kuvaavat ilmaisut, täytesanat sekä tutkimuskysymysten näkökulmasta epäolennaiset sisällöt. Lisäksi haastateltavien tunnistamisen mahdollistavat osat jätettiin tässä vaiheessa pois tekstistä. Litteroinnin yhteydessä pyrin hyödyntämään haastattelurungossa käyttämiäni teemoja ja kirjoitin vastauksia näiden teemojen alle. Litteroitua tekstiä syntyi lopulta 18 sivua ja luin kyseisen aineiston useampaan kertaan läpi, jotta sen jatkotyöstäminen olisi mahdollisimman helppoa.

Haastatteluja oli siis yhteensä neljä kappaletta ja jokainen oli litteroitu omaksi tiedostokseen. Seuraavaksi aloitin vastausten analysoinnin teemoittain, mikä tapahtui keräämällä vastauksista niitä kohtia, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin.

Seuraavaksi on luotu taulukkomuotoon esimerkki siitä, miten tässä tutkimuksessa aineiston analysointi eteni noudattaen aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmää. Analyysin tarkkuuden määrittelevänä tekijänä voitiin pitää tässä tapauksessa tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksiä. Esimerkkinä tässä taulukossa käytettiin kysymystä siitä miten haastateltavat kokivat oman alueensa verkoston yhteistyön toimineen tähän asti.

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
<i>”Joidenkin toimijoiden kanssa yhteistyö on ollut liian hidasta ja satunnaista.”</i>	Yhteistyö on ollut liian hidasta ja satunnaista.
<i>”No tuntuu, että tilanne vaikuttaa tällä hetkellä aikaisempaa haastavammalta.”</i>	Tilanne vaikuttaa aikaisempaa haastavammalta.
<i>”Hirveän hitaasti tuntuu, että mikään lähtee käyntiin ihan käytännön tasolla.”</i>	Käytännön tasolla tuntuu, että kaikki lähtee käyntiin todella hitaasti.

Taulukko 1: Esimerkki alkuperäisilmaisun pelkistämisestä.

Sen jälkeen, kun alkuperäisilmaisuista oli saatu muodostettua pelkistykset, voitiin siirtyä luomaan alaluokkia näille pelkistyksille. Tämä vaihe kulkee virallisesti nimellä klusterointi, eli ryhmittely. Alaluokkien muodostamisessa tarkoituksena oli saada poimittua esiin toistensa kanssa samankaltaisia pelkistyskäsitteitä ja yhdistää niistä alaluokkia. Tästä löytyy esimerkki (Taulukosta 2). Klusteroinnin jälkeen siirryttiin muodostamaan teoreettis pohjaisia käsitteitä alaluokkien pohjalta. Näistä teoreettis pohjaisista käsitteistä muodostui lopulta niin sanotut yläluokat. (Taulukko 2.)

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
Yhteistyö on ollut liian hidasta ja satunnaista.	Hitauden tunnistaminen	Yhteistyön kehittämiskohteen tunnistaminen
Tilanne vaikuttaa aikaisempaa haastavammalta.	Haastavuuden tunnistaminen	Yhteistyön kehittämiskohteen tunnistaminen
Käytännön tasolla tuntuu, että kaikki lähtee käyntiin todella hitaasti.	Hitauden tunnistaminen	Yhteistyön kehittämiskohteen tunnistaminen

Taulukko 2: Esimerkki ala- ja yläluokkien muodostamisesta pelkistysten pohjalta.

6 Teemahaastatteluiden tulokset

Tässä tutkimuksessa tuloksia tarkasteltiin viiden eri pääluokan kautta. Nämä pääluokat muodostuivat lopulta aineistolähtöisen sisällönanalyysin pohjalta pelkistysten, alaluokkien ja yläluokkien kautta. Pääluokat pyrittiin kokoamaan lopulta työn alussa määriteltyjä tutkimuskysymyksiä tarkastellen. Pääluokkien kautta oli tarkoitus saada mahdollisimman kattavasti vastauksia näihin kysymyksiin ja tutkimusongelmaan. Tuloksissa päädyin lopulta seuraaviin viiteen pääluokkaan: Löytävä työ osana mielenterveystyötä, Länsi-Helsingin alueen verkosto ja sen toimijat, kokemukset alueellisesta yhteistyöstä tähän asti, kehitysehdotuksia yhteistyölle tulevaisuudessa ja näkemys sille miksi ihminen ei ohjaudu oikeanlaisten palvelujen piiriin.

6.1 Löytävä työ osana mielenterveystyötä

Löytävä mielenterveystyö ja sen alueellinen tarve koettiin vastanneiden keskuudessa merkittäviksi asioiksi. Nykyisellään löytävää työtä koettiin tehtäväksi liian pienessä mittakaavassa ja kyseiseen työmuotoon pitäisi panostaa lisää resursseja tulevaisuudessa. Vastauksissa painottui lisäksi se, miten asiakkaille tulisi tarjota mahdollisuus tulla kohdatuksi myös ns. virastotyöaikojen ulkopuolella ja omassa ympäristössään.

”Musta tuntuu, että nykyään asiakkaista useammalle on monia asioita, missä he tarvitsevat apua ja ohjausta. Mielenterveydellisiin ongelmiin tuntuu liittyvän usein mm. taloudellisia haasteita ja päihteiden väärinkäyttöä.”(Vastaja-A)

”Löytävä mielenterveystyö tuo esiin mieleen toiveikkautta ja positiivisuutta. Tämä työmuoto tuo varmasti hyvän lisän toiminta-alueelle ja toivottavasti työmuodon tärkeys ymmärrettäisiin laajemmassa mittakaavassa.” (Vastaja-B)

Vastanneet kertoivat jalkautuvansa itse työssään, tai jalkautuneen ainakin aikaisemmin. Jalkautumisella ei aina tarkoiteta sitä, että lähdetään nimenomaisesti etsimään asiakasta lähiympäristöstä, vaan asiakkaalle voidaan toimia esimerkiksi saattamisapuna. Myös oman toiminnan tunnetuksi tekeminen, niin asiakkaille, kuin sidosryhmillekin voi olla yksi jalkautumisen muoto.

”Joo kyllä mä olen työssäni jalkautunut ja pidän asiakastyöstä. Meillä on aikaisemmin ollut liikkuvan palveluneuvonnan tiimi, jonka kanssa olemme kiertäneet Länsi-Helsingin alueella.” (Vastaaja-C)

”Meillä on välillä kahvireput selässä ja tarjoilemme lähialueen ihmisille kahvia ja pientä purtavaa samalla, kun kerromme toiminnastamme. Toisinaan olemme soppatykin kanssa liikenteessä ja kesäisin liikumme fillareilla lähiympäristössä.” (Vastaaja-A)

”Asiakkaille saattaa olla vaikeaa erityisesti kotoa poistuminen ja siinä olen pyrkinyt heitä auttamaan. Eli saattamaan asiakkaita, kun he liikkuvat kodin ulkopuolella.” (Vastaaja-B)

”Kyllä, minulla on itse asiassa vaatimuksena työssäni, että jalkaudun ns. kentälle silloin tällöin. Pysin jalkautumaan asiakastyöhön viikoittain.” (Vastaaja-D)

Vastauksissa korostui jalkautumisen merkitys osana alueellista mielenterveystyötä ja se miten tärkeänä vastaajat pitivät lähialueilla liikkumista. Jalkautumisen avulla koettiin olevan mahdollista tavoittaa niitä ihmisiä, jotka eivät syystä tai toisesta ole päätyneet palveluntarjoajien toimipisteisiin.

6.2 Länsi-Helsingin alueen verkosto ja sen toimijat

Läntisen-Helsingin alueella vaikuttaa useita eri toimijoita, jotka ovat tavalla tai toisella tekemisissä mielenterveyden ja sen edistämisen kanssa. Toimijoita löytyy niin kaupungin, järjestöjen, kuin seurakunnankin taholta. Tahot myös tekevät, tai ovat tehneet jossakin vaiheessa yhteistyötä keskenään ainakin jollain tasolla. Haastatteluista kävi ilmi, että Läntisen Helsingin alueella vaikuttavat toimijat pystyivät nimeämään alueen eri toimijoita ja tuomaan esille tahoja, joiden kanssa ovat tehneet yhteistyötä.

”Esimerkiksi sossu, kela, takuusäätiö, Haagan toimintatalo, Majakka, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat. Asiakkaan tilanne vaikuttaa siihen minkä tahon kanssa yhteistyötä tehdään.” (Vastaaja-A)

”Teen tällä hetkellä yhteistyötä varmaankin noin kahdenkymmenen eri toimijan kanssa jollakin tasolla. Tähän kuuluu mm. terveysasemia, psykiatrian poliklinikoita, järjestöjä sekä seurakunta” (Vastaaja-B)

”Kaikkineen Länsi-Helsingin aluetta mietittäessä varmaankin noin kahdenkymmenen eri tahon kanssa teemme yhteistyötä. Noin puolet ovat kaupungin alaisia toimijoita ja puolet sitten kaupungin ulkopuolisia toimijoita.” (Vastaaja-C)

”Me teemme tällä hetkellä yhteistyötä muutaman eri tahon kanssa. Näitä ovat terveysasemat, Laakson sairaala, Auroran sairaala sekä kriisiyksiköitä.” (Vastaja-D)

Haastatteluissa kävi ilmi myös se, että yhteistyöverkosto niin sanotusti elää tilanteiden mukaan. Välillä tehdään yhteistyötä tiettyjen toimijoiden kanssa ja välillä taas toisten toimijoiden kanssa.

6.3 Miten yhteistyön on koettu toimineen tähän asti

Läntisen Helsingin alueella on tehty yhteistyötä eri toimijoiden välillä jo pidemmän aikaa, mutta kehittämisen varaa löytyi myös selvästi ja se tuotiin ilmi haastatteluissa. Toki positiivisiakin näkemyksiä tuotiin esiin ja vastaajat painottivat yhteistyön tekemisen tärkeyttä osana toimivaa palvelukokonaisuutta.

”Yhteistyö on ollut tähän asti hyvin hedelmällistä ja merkityksellistä. Olemme saaneet madallutettua kynnyksiä tulla mukaan kaikkeen toimintaamme tekemällä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. (Vastaja-A)

”Tuntuu, että halua yhteistyön kehittämiseksi kyllä olisi, mutta hirveän hitaasti tuntuu mikään lähtemään käyntiin ihan käytännön tasolla. Koronavirus tuntuu myös laittaneen monet yhteistyöhön liittyvät asiat tauolle.” (Vastaja-B)

”Yhteistyön tekeminen on ensiarvoisen tärkeää ja sitä pitäisi tehdä mahdollisimman monen eri tahon kanssa. Joidenkin toimijoiden kanssa yhteistyö on ollut liian satunnaista, mutta järjestöjen kanssa on ollut mielekästä tehdä yhteistyötä.” (Vastaja-C)

”Koen, että koronatilanne on vaikuttanut paljon yhteistyön käytäntöihin. Tilanne vaikuttaa tällä hetkellä aikaisempaa haastavammalta ja tuntuu, että mielenterveyspuolen toimintoja on supistettu.” (Vastaja-D)

Vallitseva koronavirustilanne heijastui vastauksista ja vastaajien keskuudessa olikin koettu, että ainakin fyysisten tapaamisten osalta yhteistyö oli jäänyt ikään kuin tauolle, eikä asioiden edistämisen koettu olevan yhtä tehokasta etäyhteyksiä käytettäessä.

6.4 Mitä kehitettävää alueen toimijoiden yhteistyössä on havaittu

Haastatteluista kävi ilmi melko selvästi, että vastaajat nostivat esille samankaltaisia kohtia miettiessään toiminnan kehittämiskohteita. Päällimmäisinä teemoina nousivat esiin resursseihin liittyvät asiat. Tämä tarkoitti mielenterveystyön rahoitukseen ja koulutukseen

liittyviä lisäpanostuksia. Lisäksi peräänkuulutettiin nykyistä tiiviimpää yhteistyötä ja omien toimintojen esilletuomisen tärkeyttä, niin asiakkaiden, kuin yhteistyökumppaneidenkin kannalta.

”Kaikilla on varmasti jo nyt aivan hirveästi duunia, mutta olisi silti tärkeää saada pidettyä yhteisiä palavereita alueen eri toimijoiden kesken tasaisin väliajoin. Alueelle pitäisi pystyä rakentamaan toimivampi ja tiiviimpää yhteistyötä tekevä verkosto.” (Vastaaaja-A)

”Kaipaisin toimintaan ensisijaisesti joustavuutta. Olisi hyvä, että saisimme lisää kohtaamisia yhteistyötahojen välillä. Kaipaisin myös ihan käytännön tasolla tiedon jakamista eri toimijoiden kesken. Eli mikäli järjestetään esim. jokin tapahtuma, niin tiedotetaan rohkeasti muita toimijoita ja pyydetään heitä mukaan tai jakamaan tietoa eteenpäin. Lisää tiedottamista alueellisesti eli alueen eri toimijat tuntisivat toisensa paremmin. (Vastaaaja-B)

”Kokonaisuudessaan yhteistyön tavoitteen voisi mieltä sellaiseksi, että kaikki tarjolla olevat palvelut saataisiin mahdollisimman selkeästi linkitettyä toisiinsa ja päällekkäisyyksiä syntyisi vähemmän. Tällä hetkellä saattaa olla, että useampi taho tekee samaa asiaa, kuin toinen, mutta eivät tiedä sitä. Tai että eri tahot hakevat rahoitusta samaan asiaan, mutta eivät ole tietoisia toistensa suunnitelmista. Länsi Helsingin alueella on paljon toimijoita, jotka voisivat jollain tasolla yhdistää voimavarojaan esim. löytävän työn kautta.” (Vastaaaja-C)

”Lisäisin fyysisien tapaamisten määrää heti, kun koronatilanne sen sallii. Asioista on paljon helpompi ja parempi sopia toisten kanssa tavattaessa fyysisesti. Ei teamsia, ei puheluita vaan tapaaminen ja keskustelua live tilanteessa.” (Vastaaaja-D)

Haastatteluissa vastaajia pyydettiin pohtimaan ja nimeämään kehittämiskohteita erikseen, niin omissa työntekijärooleissa, työnantajarooleissa, kuin yhteistyöverkoston rooleissakin. Tämä osoittautui hyväksi tavaksi saada kokonaisvaltaisempia näkemyksiä kehittämiskohteisiin. Lisäksi tuntui, että vastaajien oli helpompi nimetä kehittämiskohteita silloin, kun niitä pystyi ajattelemaan esimerkiksi oman työtehtävän kautta.

Omaa asiantuntijarooliaan pohdittaessa vastaajilla nousi esiin ajatuksia ihmisten osallistamisesta nykyistä aktiivisemmin, sekä oman työn tunnetummaksi tekemisestä. Vastauksissa nousi esiin myös ideoita alan ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäämiselle.

”Lisäisin esimerkiksi kontaktointia liikunta- ja kulttuurikentille. Nämä voivat omalla toiminnallaan toimia mielenterveyttä edistävinä tahoina. Lisäksi pyrkisin edistämään sukupolvien välistä kanssakäymistä.” (Vastaaaja-C)

6.5 Miksi ihminen ei aina ohjautu oikeanlaisten palveluiden piiriin

Syy sille miksi löytävää työtä ylipäättään tehdään, on se, että ihminen on syystä tai toisesta ajautunut syrjään yhteiskunnan tarjoamista palveluista. Mikä sitten olivat niitä syitä, jotka tässä tutkimuksessa nousivat esille? Haastatteluita tehtäessä kävi melko nopeasti selväksi, ettei ilmiön taustalta voitu nimetä jotakin yhtä ainoaa tekijää, vaan kyse oli aina useamman tekijän summasta.

”Asiakas saattaa alusta asti hävetä sitä, että hänellä on haasteita mielenterveyden kanssa ja tämä voi johtaa siihen, ettei apua haeta ajoissa. Joissain tapauksissa voi myös esiintyä viivettä siinä, että pääsee oikeanlaisen avun piiriin. Asiakkaat eivät myöskään aina tiedä mihin kaikkiin palveluihin he ovat oikeutettuja.” (Vastaaja-A)

”Ilmiön taustalla tuntuu esiintyvän usein mielenterveydellisiä haasteita tavalla tai toisella. Yksinäisyys saattaa johtaa sosiaaliseen eristäytymiseen, mikä katkaisee mahdollisen linkin tarjolla oleviin palveluihin. Asiakkaat saattavat myös pelätä saavansa jonkinlaisen leiman hakiessaan apua mielenterveydellisiin ongelmiin.” (Vastaaja-C)

”Tällä hetkellä uskon vallitsevan koronatilanteen vaikuttavan tähän asiaan korostavasti. Ennen koronaa oman kokemukseni mukaan yhdistelmänä päihdeet ja mielenterveysongelmat ovat saaneet asiakkaita syrjäytymään palvelujen piiristä. Päihdetaustaisten kanssa on ollut havaittavissa haluttomuutta ottaa apua tai palveluja vastaan. Pahimmillaan asiakasta on voinut olla vaikea saada poistumaan kodistaan.” (Vastaaja-D)

”Mielenterveyspuolella on mielestäni liian vähän resursseja ja ammattilaisen kanssa keskustelemaan pääseminen kestää liian kauan. Kun aikaa kuluu, niin asiat alkavat kasaantua ja tämä voi saada asiakkaan menettämään toivonsa asioiden hoitamisen suhteen. Palvelujärjestelmä voi tuntua liian monimutkaiselta ihmiselle, kenen voimavarat ovat muutenkin jo vähissä. Myös mielenterveysongelmiin liittyvä stigma voi heikentää ihmisen halua ja uskallusta hakea apua ajoissa.” (Vastaaja-B)

Resurssien puute, häpeän tunne, taloudelliset haasteet ja päihdeiden liiallinen käyttö olivat niitä tekijöitä, mitkä tässä kohtaa nousivat näkyvimmin esille. Omalla tavallaan nämä edellä mainitut asiat voivat myös ruokkia toisiaan.

6.6 Yhteenveto tuloksista

Oheiseen taulukkoon on kirjattu hyvin tiivistettynä keskeisimmät haastatteluissa ilmi tulleet tulokset teemoittain.

Löytävän työn rooli mielenterveystyössä	Länsi-Helsingin verkosto ja sen toimijat	Tähänastinen yhteistyö	Kehitysideat	Miksi ihminen ei ohjautu oikeanlaisten palvelujen piiriin
Kohtaamisen tärkeys asiakkaan omassa ympäristössä.	Laaja alueellinen verkosto.	Liian satunnaista.	Enemmän resursseja.	Häpeä ja stigma liittyen mielenterveyden haasteisiin.
Jalkautuminen ja saattamisavun tarjoaminen tärkeää.	Toistakymmentä toimijaa.	Käynnistyy hitaasti.	Enemmän tapaamisia.	Palvelujärjestelmä voi tuntua liian monimutkaiselta.
Löytävää työtä tarvittaisiin nykyistä enemmän Länsi-Helsingin alueella.	Palvelukeskuksia, terveysasemia, järjestöjä, seurakunta.	Tavataan liian harvoin, enemmän yhteistyöpalavereja.	Palvelut tulisi saada linkitettyä paremmin toisiinsa. Päällekkäisyyksiä liikaa.	Taustalla päihdeongelmia ja mielenterveysongelmia.
Työmuodolle on varmasti kova kysyntä alueella.	Suurin osa toimijoista on toiminut alueella jo pitkään.	Korona vaikuttanut negatiivisesti yhteistyön tekemiseen.	Tietoa voisi jakaa avoimemmin jatkossa.	Vallitseva koronatilanne varmasti kärjistää tätä ilmiötä.

7 Pohdinta

Tässä tutkimuspohjaisessa opinnäytetyössä selvitettiin asiantuntijoiden näkemyksiä Läntisen Helsingin alueen mielenterveyttä edistävien toimijoiden välisestä yhteistyöstä sekä pyrittiin tuomaan esille mitä kehitysideoita alueen toimijoilla on esittää yhteistyölle tulevaisuutta silmällä pitäen. Tämän opinnäytetyön pääasiallisena tavoitteena oli mahdollistaa Tukiyhdistys Majakka ry: n. sekä heidän keskeisten yhteistyökumppaneiden välille nykyistä parempaa yhteistyötä Länsi-Helsingin alueella. Parempi yhteistyö vahvistaa toteutuessaan alueellisen asiantuntijaverkoston toimintaa, mikä näkyy vääjäämättä asiakkaille tehokkaammin toimivana palvelujärjestelmänä.

Työn tutkimusosuus toteutettiin hyödyntäen teemahaastatteluja. Haastatteluihin valittiin edustajat niin seurakunnalta, kaupungilta- kuin järjestöpuoleltakin. Tuloksia analysoitiin hyödyntäen aineistolähtöistä sisällönanalyysiä ja tämän pohjalta muodostettiin lopulta pääluokat, joiden kautta tulokset raportoitiin.

Arvioidessa tätä opinnäytetyötä ja koko prosessia oman oppimisen näkökulmasta voidaan kokonaisuutta pitää suhteellisen onnistuneena. Koin oppineeni paljon laadullisen tutkimuksen toteuttamisesta teemahaastatteluja hyödyntäen ja tulosten analysoinnista käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Koronavirus sekoitti hieman työlle alun perin suunniteltuja aikatauluja, mutta muuten sain tehtyä tarvittavat asiat, kuten olin suunnitellutkin.

Jälkikäteen katsottuna olisi varmasti ollut parempi tehdä työ toisen opiskelijan kanssa, koska nyt työmäärä muodostui ajoittain melko suureksi. Yhteistyökumppanina työlle toiminut Tukiyhdistys Majakka ry koki saaneensa työstä hyötyä oman toiminnan suunnitteluunsa ja tuloksia tullaan todennäköisesti hyödyntämään tulevaisuudessa yhteistyötä syvennettäessä.

7.1 Johtopäätökset

Tätä opinnäytetyötä lähdettiin alun perin tekemään, sillä tarkoituksella, että työn avulla voitaisiin saattaa toimeksiantajan käyttöön oikeasti hyödyllistä tietoa. Olin alusta alkaen kiinnostunut tuomaan esiin nimenomaan asiantuntijanäkökulmaa tutkittavaan aihepiiriin liittyen ja se määrittelikin jo alusta asti työn luonteen. Tutkimuskysymykset muodostettiin yhteistyössä toimeksiantajan kanssa ja niitä mietittäessä pyrittiin siihen, että tutkittavaan ilmiöön / ongelmaan saataisiin mahdollisimman kattavia vastauksia.

Löytävä mielenterveystyö herätti haastatelluissa ainoastaan positiivisia ajatuksia ja näkemyksiä. Löytävää mielenterveystyötä ei nähty pelkästään asiakkaiden kanssa tehtävän työn näkökulmasta, vaan työmuodosta puhuttiin myös tietynlaisen siltanrakentajan roolin näkökulmasta. Löytävän työn tekijän toivottiin toimivan ns. linkkinä alueen eri toimijoiden välillä.

Länsi-Helsingin alueella on toiminut mielenterveyttä edistävää toimintaa tekeviä tahoja jo pitkän aikaa ja haastateltavat osasivatkin nimetä alueen eri toimijoita melko kattavasti. Puhuttaessa alueella tehtävästä yhteistyöstä jokainen nimesi tahoja, joiden kanssa yhteistyötä tehdään tällä hetkellä, tai on tehty aikaisemmin. Viimeisen vuoden ajan vallinnut koronavirustilanne heijastui omalta osaltaan vastauksissa ja kävikin ilmi, että se on vaikuttanut eri toimijoiden välillä tehtävään yhteistyöhön negatiivisesti. Haastatelluissa saaduissa vastauksissa oli nähtävissä yhtymäkohtia niihin toimijoihin ja verkostoon, mitä käytiin läpi tämän työn teoriaosuudessa. Tämä ei varsinaisesti ollut yllättävää, koska alueen toimijat ovat vaikuttaneet alueella jo pidemmän aikaa.

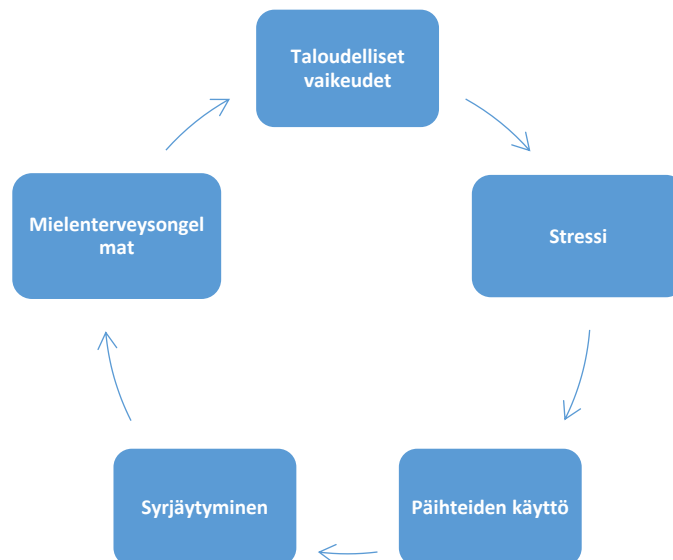
Haastatelluissa nousi esiin kulttuurillisten toimijoiden osuus mielenterveyttä edistävänä tekijänä. Tätä ei oltu tämän työn teoriaosuudessa nostettu esille osana toimivaa verkostoa ja tämä olikin hyvin mielenkiintoinen ja oleellinen näkemys haastatellulta. Kulttuurillisilla toimijoilla on varmasti tulevaisuudessa oma tärkeä osansa mielenterveyttä edistävänä toimijana.

Kehitettävistä asioista nousi esiin ei niin yllättäviä seikkoja. Resursseja ja rahaa kaivattiin alalle ja toimintaan lisää. Lisäksi fyysisiä tapaamisia toivottiin tulevaisuudessa lisää ja tapaamisia tulisi mielellään järjestää nykyistä useammin. Lisäksi kommunikointia ja toiminnan

suunnittelua yhdessä kaivattiin lisää eri toimijoiden välille. Tällä välttyttäisiin mm. siltä, että eri tahot tekevät samoja asioita niin sanotusti päällekkäin.

Asiantuntijoiden mukaan ihminen ei yleensä syrjäydy ja tipahda yhteiskunnan palveluverkoston ulkopuolelle minkään yhden asian takia, vaan taustalla on useammasta ongelmasta muodostuva kokonaisuus. Ihminen kuka on tippunut turvaverkkojen läpi, kamppailee haastateltavien mukaan usein mm. mielenterveydellisten ongelmien, päihdeongelmien ja taloudellisten ongelmien kanssa. Nämä myös usein liittyvät toisiinsa tavalla tai toisella.

Saaduissa vastauksissa korostui tietyllä tavalla se, että eri ongelmat voivat muodostaa tietynlaisen kehän, mikä ruokkii itseään.

Kun asiakas ajautuu tarpeeksi syrjään yhteiskunnan palveluverkostosta, niin pahimmillaan voidaan päätyä tilanteeseen, missä apua ei enää edes haluta ottaa vastaan. Tässä vaiheessa asiakas tarvitsee tavallista enemmän tukea ja moniammatillista tiimiä tekemään yhteistyötä.

Kaiken kaikkiaan teemahaastattelujen kautta saadut vastaukset mukailivat melko hyvin niitä asioita, mitä tämän työn teoriaosuudessa nousi esiin. Esimerkiksi löytävän työn merkitys ja luonne sekä alueellisen asiantuntijaverkoston rakenne olivat asioita, joissa teorian kautta pystyttiin muodostamaan selkeä yhteys teoriataustaan.

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut todella opettavainen prosessi ja tämä oli samalla ensimmäinen kerta, kun tein kvalitatiivisen tutkimuksen. Teemahaastattelujen tekeminen oli

todella mukava kokemus ja aineiston suuresta määrästä huolimatta analysoinnin tekeminen onnistui mielestäni hyvin. Aiheesta olisi saanut tehtyä tätä huomattavasti laajemmankin tutkimuksen, mutta tässä tapauksessa oli hyvä pitää mielessä opinnäytetyön ns. ohjelaajuus ja pitäytyä sen rajoissa. Toivottavasti tämä työ auttaa Helsingin läntisellä alueella toimivia mielenterveystyön ympärillä työskenteleviä tahoja suunnittelemaan ja toteuttamaan nykyistä tehokkaampaa yhteistyötä tulevaisuudessa. Se ei olisi pelkästään mielenterveyden haasteiden kanssa kamppailevien ihmisten etu, vaan myös palvelujärjestelmän etu ja lopulta koko yhteiskunnan etu.

8 Eettisyys ja luotettavuus

8.1 Eettisyys

Tehtäessä mitä tahansa tieteellistä tutkimusta, nousee esiin eettiset periaatteet ja kysymykset. Päätin käydä tässä kohtaa läpi eettisyyttä kahden eri näkökulman kautta. Nämä näkökulmat olivat tieteen etiikka ja hyvä tieteellinen käytäntö. Lisäksi pohdin hyvän tutkimuksen piirteitä oman tutkimukseni kannalta.

Tieteen etiikka selittää itse tehtävän tutkimuksen ja sen ympärille muodostuvan etiikan yhteyttä. Tutkimuksessa saavutetut tulokset ovat yhteydessä niihin eettisiin ratkaisuihin, joita tutkimuksen tekijä päätyy tekemään. Toisaalta myös tutkimuksen tekijän omat eettiset näkökulmat vaikuttavat siihen millä tavalla hän lähtee tutkimusta tekemään. Tuomen (2018, luku 5.1) mukaan Haaparanta ja Niiniluoto (1991) ovat määrittäneet tieteen etiikalle viisi oleellisinta peruskysymystä.

- a. Millaista hyvä tutkimus on?
- b. Onko tiedonjano hyväksyttävää ja onko se hyväksyttävää kaikissa asioissa?
- c. Mitä tutkitaan? eli miten tutkimusaiheet valitaan?
- d. Millaisia tuloksia tutkimuksessa saa tavoitella ja koskevatko ne ns. vahingollisia aiheita, kuten asetuotantoa?
- e. Millaisia keinoja tutkija saa käyttää?

(Tuomi 2018. Luku 5.1.)

Pohdin itse tätä työtä tehdessäni edellä mainittuja viittä eri kysymystä useampaan otteeseen työn eri vaiheissa.

Tutkimustyötä tehtäessä kuulee hyvin usein puhuttavan hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Suomessa hyvää tieteellistä käytäntöä edistää opetus- ja kulttuuriministeriön muodostama tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK).

TENK määrittelee osaksi hyvää tieteellistä käytäntöä yhdeksän lähtökohtaa. Oleellisimpina kohtina voidaan tässä kohtaa nostaa esille vastuullisuus tiedonkeruussa, rehellisyys ja vastuullisuus koko tutkimusprosessin aikana, asianmukainen ja kunnioittava toiminta aikaisempia tutkimuksia kohtaan, tutkimuslupien hankkiminen, tutkimuksen kautta hankittua tietoa käsitellään tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.)

Tätä työtä tehdessäni noudatin niin TENK: n määrittelemiä hyvän tieteellisen käytännön ohjeita, kuin myös sosiaalialan ammattihenkilöiden eettisiä ohjeita, jotka on julkaistu Talentian Arki, arvot ja etiikka nimisessä ohjeistuksessa.

8.2 Luotettavuus

Pohdittaessa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tulee nostaa esiin myös tutkimuksen eettiset lähtökohdat. Eettisesti korkeatasoisesti toteutettu tutkimus nostaa myös tulosten luotettavuutta. Toinen merkittävä tutkimuksen tulosten luotettavuutta parantava tekijä on toiminnan dokumentointi koko tutkimusprosessin ajan. Työn eri vaiheissa tapahtuvia asioita on melkein mahdoton muistaa jälkikäteen, joten esimerkiksi asioiden kirjaaminen päiväkirjamaisesti on suositeltavaa. Lisäksi on hyvä pyrkiä perustelevaan niitä valintoja, mitä tutkimuksen aikana ja työn edetessä tekee. (Kananen 2010, 69.)

Tätä tutkimusta tehdessä huomioitiin niin TENK: n määrittelemät hyvän tieteellisen käytännön ohjeet, kuin myös sosiaalialan ammattihenkilöiden eettiset ohjeet, mitkä on julkaistu Talentian Arki, arvot ja etiikka nimisessä ohjeistuksessa. Lisäksi käytettäviä työmenetelmiä arvioitiin tasaisin väliajoin ja tehtyjä valintoja pyrittiin perustelevaan mahdollisimman kattavasti. Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ollut tuottaa määrällisesti tarkasteltavaa dataa, vaan kerätä asiantuntijanäkemyksiä liittyen alueelliseen mielenterveystyön yhteistyöhön ja pohtia jatkokehitysideoita yhteistyölle tulevaisuudessa. Tulosten raportoinnissa pyrittiin mahdollisimman selkeään lopputulokseen ja selkeästi raportoidut tulokset helpottavatkin niiden ymmärtämistä.

Lähteet

Painetut

Juhila, K. 2018. Aika, paikka & sosiaalityö. Tampere: Vastapaino.

Kaartinen-Koutaniemi, J. 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Lindholm, T. 2006. PKE: stä Majakkaan. Helsinki.

Suominen, S., Tuominen, T. 2007. Palveluohjaus - Portti itsenäiseen elämään. Helsinki. Picaset Oy.

Sähköiset

Avomieliin. 2020. Avomieliin verkko on kohtaamispaikka verkossa. Viitattu 29.1.2021.

<https://avomieliin.fi/avomieliin-verkko/>

Harjajärvi, M, Pirkola, S, Wahlbeck, K. 2006. Aikuisten mielenterveyspalvelut muutoksessa. Viitattu 28.1.2021.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/74893/p070112120807%5b.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hoikkala, T, Sell, A. 2007. Nuorisotyötä on tehtävä: menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. E-kirja. Nuorisotutkimusseura.

Karajas, T. & Tamminen, K. 2019. Lopen ja Hausjärven yhdeksäsluokkalaisten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Viitattu 9.10.2020.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/185150/Tamminen_Karajas.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Kiviniemi, K. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. E-kirja. PS- Kustannus.

<https://www.ellibrary.com/reader/9789524518758>

Kurki, J, Romppainen, L. 2017. Mielenterveyskuntoutujien kokemuksia mielenterveyspalveluista ja heidän näkemyksiään palveluiden kehittämiseen liittyen. Viitattu 29.1.2021.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/137947/Kurki_Jani_Romppanen_Laura.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Laahana, A. 2018. Etsivä vanhustyö mielenterveyden tukena. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere. Viitattu 9.10.2020.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/146036/Laahana_Anne.pdf?sequence=1

Niemikotisäätiö. 2020. Työtä ja toimintaa. Viitattu 28.1.2021. <https://niemikoti.fi/tyota-ja-toimintaa/>

Partti, K. 2017. Vanhusten etsivä sosiaalityö- kyselytutkimus ikääntyvien syrjäytymisen tunnistamisesta ja sosiaalityön työmenetelmien kohdentumisesta. Pro gradu- tutkielma. Itä-Suomen yliopisto, yhteiskuntatieteiden laitos. Kuopio.

https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20171270/urn_nbn_fi_uef-20171270.pdf

Rauhala, H. 2011. Palveluohjaus - Työmalli huumeita käyttävien asiakkaiden kanssa työskentelyyn.

https://issuu.com/omaiset_huumetyon_tukena_ry/docs/palveluohjausty_malli_web

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2020. Mielenterveyspalvelut. Viitattu 1.2.2021.

<https://stm.fi/mielenterveyspalvelut>

TENK. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 22.11.2020. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2020. Tieteellinen tutkimus ja tietosuojat. Viitattu 30.1.2021. <https://tietosuojat.fi/tieteellinen-tutkimus>

Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. E-kirja. Helsinki. Tammi.

Virtanen, K. 2013. Etsivä työ aikuisten parissa Vantaalla. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Vantaa. Viitattu 9.10.2020.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63307/Virtanen_Katarina.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Julkaisemattomat

Tukiyhdistys Majakka ry. Toimintasuunnitelma. 2020. Helsinki.

Varila, J. 2020. Löytävän mielenterveystyön ohjaajan haastattelu. - - -. Tukiyhdistys Majakka ry. Helsinki.

Wallinheimo, E. 2020. Toiminnanjohtajan haastattelu 27.11.2020. Tukiyhdistys Majakka ry. Helsinki.

Liitteet

Liite 1: Haastattelukysymykset

Liite 2: Haastattelulupahakemus

Liite 1: Haastattelukysymykset

Teemahaastattelun runko

Lasse Repo

12.1.2021

|

Haastateltavan taustatietoja

- Koulutus
- Työnantaja ja toimenkuva
- Kauanko olet työskennellyt alalla

Näkemyksiä alueen mielenterveystyön tämänhetkisestä tilanteesta

- Minkälaisia asiakkaita kohtaat työssäsi?
- Minkälaisena näet mielenterveystyötä edistävien eri toimijoiden välisen yhteistyön toiminta-alueellasi tällä hetkellä ?
- Kuinka monen eri tahon kanssa teet yhteistyötä tällä hetkellä?
- Mitä ajatuksia löytävä mielenterveystyö sinussa herättää?
- Miten tärkeänä pidät etsivää/löytävää työmuotoa mielenterveystyön kannalta tällä toiminta-alueella?
- Jalkaudutko työssäsi?
- Mikä on näkemyksesi siitä, että miksi asiakas ei aina ohjaudu tarvittavien palvelujen piiriin?

Näkemyksiä alueen mielenterveystyön tulevaisuudesta

- Miten kehittäisit alueen mielenterveystyön toimijoiden välistä yhteistyötä tulevaisuudessa?
- Miten mielenterveystyötä voisi mielestäsi kehittää työnantajan, työntekijän yhteistyökumppaneiden näkökulmasta?

Liite 2: Haastattelulupahakemus

Haastattelulupa 1.2.2021

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Laurea ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä yhteistyössä Tukiyhdistys Majakka ry: n kanssa.

Tutkimuspohjaisen opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Tukiyhdistys Majakka ry: n ja heidän kanssaan yhteistyötä tekevien tahojen näkemyksiä Helsingin läntisen alueen mielenterveyttä edistävien toimijoiden alueellisesta yhteistyöstä, sekä siitä miten eri toimijoiden välistä yhteistyötä voitaisiin kehittää tulevaisuudessa.

Haluaisin haastatella teitä osana opinnäytetyötäni ja kuulla teidän näkemyksiänne alueenne mielenterveydestä sekä saada kehittämissuhteita alueen eri toimijoiden väliseen toimintaan liittyen.

Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja osallistumisen voi perua tai keskeyttää missä vaiheessa tutkimusta tahansa. Haastattelut tehdään nimettöminä ja luottamuksellisesti eikä haastattelussa saatuja tietoja säilytetä muuten, kuin tämän tutkimuksen tarkoituksiin. Haastattelussa saatu aineisto pysyy koko tutkimuksen ajan vain tutkimuksen tekijän hallussa ja haastattelunauhoitukset tuhoetaan tutkimuksen julkaisemisen jälkeen. Haastattelut anonymisoidaan puhtaaksikirjoitusvaiheessa.

Mikäli olet halukas osallistumaan haastatteluun, niin täytähän ystävällisesti yhteystietosi tämän lomakkeen alareunaan. Olen tämän jälkeen yhteydessä tarkempaan haastattelu-aikaan liittyen.

Ystävällisin terveisin
Lasse Repo
Sosionomiopiskelija, Laurea Otaniemi

Kyllä, haluan osallistua haastatteluun

Etunimi:

Sukunimi:

Osoite:

Puhelinnumero:

Sähköposti:

Päiväys:

Allekirjoitus: